No. 1757 **Zaterdag 1 September 1917.** **34ste Jaargang**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Wilsopvoeding.

Wij Hollanders hebben, evenals de andere volken, onze eigen volksaard. Is het daarom niet vreemd dat ons opvoedingssysteem geen nationaal karakter draagt? Bij de andere naties kan men de leidende idee, die door heel de opvoeding loopt, en waardoor zij zich van de andere onderscheidt, gemakkelijk aantoonen, b. v. bij de Engelsche is dat: het aankweeken van *zelfsrespect*, bij de Franschen van *eergevoel*, bij de Duitschers van *plichtsbetrachting* enz. Bij ons Hollanders ontbreekt zoo iets volkomen. Hoe komt dat? Och, wij zijn weer met veel zorg en vlijt bij anderen te leen gegaan: wij hebben alles wat er ter wereld nieuws en sensationeels op paedagogisch gebied gebeurde en uitkwam onderzocht; wij hebben naar de verschillende landen onderzoekingscommissies afgevaardigd, Congressen bezocht, boeken vertaald en naar beste weten en willen uit dat alles het beste uitgeschift, maar daarbij vergeten: zelf in groote lijnen te denken; de psyche onzer moderne Hollandsche jeugd in aanmerking te nemen; te zoeken naar de groote leidende idee, die heel onze opvoeding met een nationaal kenmerk zou stempelen. En het gevolg? Ons opvoedingssysteem is een geleend systeem, is niet ons Hollandsch eigen systeem, is een systeem van hypertrophie van het verstand en verwaarloozing van lichaam en karakter.

En omdat het Indische een „gedachtelooze copie" van het Hollandsche is, lijdt het natuurlijk aan dezelfde gebreken: of liever aan nog ergere. Want terwijl er in den laatsten tijd in Holland al zeer veel gedaan is voor lichaamsontwikkeling is die in Indië nog nauwelijks bestudeerd en begonnen, maar beide in Holland en Indië zijn tot nu toe in gebreke gebleven wat betreft de *karaktervorming*, die zonder den minsten twijfel toch het voornaamste is in de opvoeding, veel voornamer dan het opbouwen van een mooi, lenig, gezond lichaam en het bijbrengen van een dosis praktische en wetenschappelijke kennis. Karakter immers is alles.

Wat baat den man, der vrouw hun schoonheid en wetenschap, als zij geen vaste zedelijk-goede beginselen hebben en de wilskracht daarnaar te leven? Karakter is het wat den mensch tot mensch maakt; tot iemand, die heer en meester over zijne daden, zijn eigen leven maakt en meewerkt aan het geluk en de opheffing der gemeenschap.

Vaste ethische beginselen en wilskracht zijn dus de twee vereischten om een mensch van karakter te zijn. Maar „Was Jugend nicht lernt, Alter nicht übt." In de jeugd dus moet die kennis en die kracht verworven worden.

En laten we nu eens voor een oogenblik den godsdienst of de levensopvatting buiten beschouwing; waarop ieder verstandig mensch zijn eisch naar eerlijkheid, reinheid, trouw, menschenliefde enz. baseert — daar is het verschil te groot om tot overeenstemming te geraken, — hierin zijn wij het toch allen eens dat de mensch, die die beginselen huldigt en in zijn leven tot uiting brengt, een hoogstaande persoonlijkheid is, die men prijst met dat kernachtige woord: dat is een man, een vrouw van karakter, dat is iemand voor wien men eerbied heeft, in wien men vertrouwen stelt; dat is iemand die zijn eigen leven maakt, en niet laat maken door de omstandigheden. Nu is het bij den heerschenden chaos in de ethische ideeënwereld al niet zoo heel gemakkelijk — tenzij men oprecht geloovig is — om zich die praktische ethische kennis, scherp omlijnd en redelijk bewezen, eigen te maken, die als richtsnoer al onze daden leiden moet, veel moeilijker nog is het, zich die wilssterkte te verwerven, die, over eigen driften en anderer voorbeeld en verleiding zegevierend, al onze daden laat voortvloeien enkel en alleen, uit onze beginselen.

Welnu met die *wilsopvoeding* is het mijns inziens in Holland en Indië op school — ik laat het huisgezin buiten beschouwing — treurig gesteld. En nu zegge niemand: „dat is de taak der school niet — de school zorgt enkel voor onderwijs." Want als dat waar is, dan miskent de school haar schoonsten plicht, en beantwoordt niet aan wat de staat, het huisgezin en het kind zelf van haar verwachten en met recht eischen.

Neen, de school is niet alleen daar, om de hersens van het kind vol te proppen met een dosis meer of minder bruikbare kennis, en daarbij het lichaam te laten verzwakken, het hart te laten verdrogen, den wil te laten verschrompelen: neen de heerlijke taak der school is het, zooals Dr. G. J. NIEUWENHUIS laatst schreef, mee te vormen: „sterke gezonde menschen", „menschen met een wil", „persoonlijkheden met een vast karakter", „praktische idealen".

En mijn lezers zijn te verstandig, dan dat het noodig zou zijn dieper in te gaan op dat andere praatje: „dat men den wil van het kind toch niet dwingen kan, dat bij slot van rekening het kind toch zich zelf opvoedt." Zeker de wil van het kind is vrij en niemand ter wereld kan dien wil dwingen, maar leiding, hulp geven, dat is toch wel mogelijk.

De Engelschen hebben voor wilsopvoeding een mooi woord; zij noemen die „moral training". Zooals een trainer niet direkt de spierkracht en het uithoudingsvermogen van zijn pupil vergrooten kan, zoo ook de opvoeder de zielskracht van het kind niet. Maar evenals de trainer door zijn leiding, zijn hulp dat wel kan, zoo ook de opvoeder.

Maar om leiding en hulp te kunnen geven is het op de eerste plaats noodig het kind te kennen. En dat moet geen doode kennis zijn, maar een levende, actieve; geen, die blind is door vooringenomenheid, maar een die een open oog heeft zoowel voor de goede als slechte eigenschappen; geen die koud en onverschillig is, maar een, die warm en sympathiek het geluk van het heele kind, van zijn lichaam en ziel, beoogt. En hoe scherper die kennis en hoe uitgebreider, ook wat stand, ouders, omstandigheden betreft, des te beter.

Voor één zaak moet de opvoeder hier vooral zich wachten: voor te snelle gevolgtrekkingen, want hoe gemakkelijk kan hij zich vergissen: Laat hij het kind hebben gadegeslagen bij zijn spel, zijn studie, zijn omgang, bij zijn kijken en loopen bij heel zijn doen en laten, toch is en blijft het moeilijk — vordert het veel tact en ondervinding, om uit de uiterlijke teekenen tot een temperament een neiging of aanleg met zekerheid te besluiten. Wie daaraan twijfelt, laat hij maar eens beproeven; uit uiterlijke schuwheid, teruggetrokkenheid, droomerigheid enz. te besluiten of tot een verlegen, of tot een wantrouwend of tot een gesloten karakter. En vergist hij zich hier, hoe schadelijk zal dat zijn voor de leiding en hulp die hij zulk een kind geven moet. —

Maar gegeven dat de onderwijzer het kind kent, dan begint dus eerst zijn eigenlijke taak.

(Wordt vervolgd).

Kamer van Koophandel en fabrieken te Rotterdam.

Jaarverslag.

Ook in het afgeloopen jaar was de toestand op Curaçao vrij gunstig. De betrekkelijk weinige voortbrengselen brengen zoowel in Nederland als te New York goede prijzen op en vooral in dividivi was de handel vrij levendig. Deze looistof werd hier te lande vroeger weinig verbruikt, doch de oorlog heeft ook in dat opzicht tot andere gedachten gebracht en nu werd het product in flinke hoeveelheden in de looierijen verwerkt, waardoor de invoer gestadig toenam, totdat in Augustus 1916 de Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij geen consenten meer verleende en dus de invoer werd stopgezet.

Aangezien Curaçao-dividivi als de beste soort wordt beschouwd en ook in New York zeer gewild is, zal het artikel derwaarts gemakkelijk plaatsing blijven vinden.

In ons vorig verslag maakten wij reeds melding van het feit, dat bij de uitbreiding van het scheepvaart- en het handelsverkeer, men op Curaçao sterk het gemis voelde van een bankinstelling; wij kunnen thans berichten, dat zich ter plaatse een Bankinstelling zal vestigen, die dus in een gevoelde behoefte zal kunnen voorzien.

Door de ligging van Curaçao in de nabijheid van de Zuid-Amerikaansche republieken, waarvan de handel nog steeds voor uitbreiding vatbaar blijft, kan Curaçao na den oorlog een goede toekomst tegemoet gaan en is het zeer zeker een verblijdend teeken, dat de Regeering het belang inziet van dit eiland als een middelpunt van handel en verkeer en er ook het hare toe bijdraagt om te zorgen, dat Curaçao aan de eischen van het moderne verkeer op den duur zal kunnen blijven voldoen.

Godsdienst en „Beschaving".

Overste Vredenburg, als commandant van het opgeheven interneeringsdepot te Urk, afscheid nemende van den gemeenteraad, getuigde in de raadszaal het volgende van de soldaten:

„De soldaten (allen Urker jongens) hebben, op een zeer enkele uitzondering na, steeds hun plicht gedaan en ik heb dikwijls aan den Opperbevelhebber gezegd, dat ik van de Urker soldaten veel steun ondervond. En ik ben er van overtuigd, dat hun godsdienstige overtuiging daarop grooten invloed heeft gehad. Die overtuiging heeft hun orde geleerd en plichtsbesef. Ik heb ondervonden, dat menschen, die een goede godsdienstige overtuiging hebben, ook werkelijk goede betrouwbare menschen zijn. Dit is een zaak van groot belang en ik heb daar veel dienst van gehad.

......Ik hoop, dat Urk gespaard moge blijven voor rampen en dat het Urk goed moge gaan. Houdt de richting, die gij zijt toegedaan, dan zal het zeker goed gaan."

Het is niet de eerste maal, dat legerbevelhebbers soldaten prijzen, omdat zij zoo goed zijn tengevolge van hun „godsdienstige overtuiging". Hoe jammer, dat nog zooveel soldaten die overtuiging, als zij in dienst treden, wel eens afleggen.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Als je anderhalf uur in 'n wagen gezeten hebt, die rammelt en ratelt en kleppert en piept en knarst, en daarenboven tjoetjoekt als 'n III klas spoorwaggon, meer leven maakt dan 5 koffer-wagentjes achter mekaar in 't straatje naast Hotel Americano, dan krult je neus van louter jolijt, als je eindelijk over Willemstad's faubourg over den Rooden weg aan komt daveren, zoodat al wat leeft verschrikt heenbeent, en zelfs de flegmatieke stoomwals er bijna schichtig van wordt.

Waarom heet die weg toch *Rooden* weg?

Is niet rood, evenmin als de roode zee, of als 'n waggelende kreeft, of als 'n kalkoen zonder bef, of als 't roode dorp onder ons raadhuis.

Waar of niet?

Als je dan op 't eind van dien niet-rooden weg je neus links draait, dan zie je over 'n muur, bestekt met venijnige jeneverkruikscherven, op achtergrond van 'n ruim plein, 'n kerk in aanbouw.

Door open stellingvakken imponeert ons reeds tegen wondermooie façade met royale pracht-entrée, reuzenroset met nog hooger drie zich ringende roosvensters, waarlangs de massieve torens omhoogrijzen, en dit alles bekroond door 'n eenvoudig sober kruis, 't eeuwen oud en toch eeuwig jong labarum van allen, die den Godmensch liefhebben en trachten na te volgen.

Klokkenkamers en eivormige torenspitsen zullen pas over eenigen tijd gloeien in ons onvermoeid laaiend zongeschitter.

Wat zal dat front dan treffend mooi zijn, 'n feest voor de oogen, 'n feest voor hart en ziel, vooral hier op Curaçao, waar men helaas nog zoo weinig genieten kan subliem architectische schoonheid.

Roezemoezig is 't van binnen.

Hooge stellingen met veel steenen en kalk en gruis en natglimmende werkmenschen, guitige pikzwarte jongens met schoudertje door smoezelig hemd, die schreeuwen en druk doen, lange dikke touwen die katrollen doen piepen, als bij 't zeilophalen van 'n zeevaardige bark.

Was eens in gezelschap van dames en heeren op een onzer Bovenwinden, die bijna allen vaak zeilreisjes gemaakt hadden tusschen onze eilanden.

Werd zeer diepzinnig gesproken over muziek, werd o.a. ook de vraag geopperd, welke compositie nu eigenlijk 't meest bij ons ingeslagen was.

Nadat natuurlijk Mozart en Beethoven en Bach en Lists, ja zelfs Soussa de revue hadden gepasseerd, verklaarde een der ladies, dat de muziek die ze ooit van haar leven 't meest gesavoureerd had, was 't ratelen van de ankerketting van haar sloepje in de baai van St. Martin, toen ze op 'n onstuimige, ellendige, zeeziekerige reis van St. Eustatius naar dat eiland onbarmhartig op en neer gesmeten was.

Waaraan zal dat juffie toen wel gedacht hebben, toen op Statius'ree 't zeil piepend omhoog schokte?

Zeker zoo iets als aan 'n marchfunèbre van Chopin.

Dit — wat eigenlijk 'n hangmatexpressie is — tusschen 2 haakjes.

Door 10. romaansche reuzenramen golft licht en lucht in stoeiend tintelend kleurengewemel naar binnen, raambogen opgevuld met in hout gezaagd figuur als teer filigrain, té fijn, té minutieus zou ik bijna zeggen, voor zulk massaal geheel.

Absis welft zich statig als 'n titanennis over 't priesterkoor.

Geen boog- of roosvenster brengt, zooals in St. Anna-kathedraal, afwisseling in rondenden achtermuur.

Over 't al of niet imponeerend-schoone van zulk 'n ietwat eentonig-somberen achtergrond, valt te disputeeren. Deskundigen houden stokstijf vast, dat men oordeel moet opschorten, totdat nu witgepleisterde muur in zacht-sprekende kleuren is gepolychromeerd.

Dus past 'n afwachtende houding aan te nemen.

De zes slanke rijzige kolommen + de twee dubbele onder 't zangkoor doen mooi aan.

Die sierlijke zuilen van gewapend beton zijn tot nu toe 'n unicum op Curaçao, misschien wel in geheel onze West-Indiën.

Toen ik in 1910 'n kerk moest bouwen op St. Eustatius, bracht de mail me op een zoelen achtermiddag 'n op en de top zaakrijk epistel:

„Bouw je kerk van gewapend be-
„ton. Wij zullen de houtvormen +
„ijzerwerk kant en klaar afzenden,
„U heeft slechts voor de specie te
„zorgen."

Dien nacht heb ik weinig geslapen.

Hou er van met mijn tijd mee te gaan, maar ...... had steenen, mooi gekapte steenen van benedenstad-ruïnes in overvloed te keur en te keus, en daarenboven op mijn eenzaam stukje rots de primeur te hebben van 'n hier nog nooit geziene bouwmethode, zonder technische voorlichting in tijd van nood, deed me besluiten mijn kerk maar op te metselen met tras en kalk tusschen rijende steenen, zooals men reeds eeuwen placht te doen, en te doen met succes.

Word ik echter weer voor zoo'n probleem gesteld dan pak ik in-beton-uitvoerderij met beide handen aan, want nu heb ik gezien met eigen oogen, hoe simple comme bonjour die nieuwe methode is, als je maar aan durft pakken, en zelf 'n oogje in 't zeil houdt.

Je wilt b.v. een kolom hebben van die afmeting, van die vorm.

Goed!

Timmermannetje maakt 'n houtvorm precies volgens je gegevens, in twee waterpas doorgesneden helften. Dan maak je 'n pap, 'n reuzenpap van één cement, drie zand en vijf graniet.

Je zet kolomvorm precies op plaats waar ie staan moet, in 't midden ijzeren spijlen met gekarteld draad, en wringt ze onwrikbaar samen door pootige bouten en aanwringende moerschroeven.

Je giet er je pap in, als 'n worstmaterie in schulpenden stopper, wacht 'n paar dagen, schroef 't houtombulsel los, en daar staat je betonkolom als 'n granietzuil fier en forsch en onvernietigbaar, tartend de eeuwen, als één massa bonk cararisch marmer.

En volgens dat systeem, dat recept, nu in verhouding ietwat slapper, zijn alle steenornamenten gegoten, zooals o.a. stijlvolle kroonlijst, die geheel den bouw 'n cachet geeft van deftige voornaamheid.

Als alles goed gaat is volgens mijn berekening, begin October, kerk van de H. Familie, nog wel niet bespijkerd met de asbestos shingles, of geplafoneerd, maar toch vrijwel onder dak.

Hoop van harte, dat met 't opstellen van eerste dakbint, of dakrib, of dakspar, of dakgeraamte (de juist-technische benaming wil me maar niet te binnen schieten) 't niet zal gaan, als indertijd bij die gelegenheid op St. Eustatius.

Mag ik dat 's eventjes vertellen?

Gewichtige dag was eindelijk aangebroken, dat dakgeraamte zou worden opgesteld.

Gevaarte No. I lag plat op stelling.
Oppermannetjes aan 't kalk mengen.
Oppermannetjes aan 't steenen kruien.
Oppermannetjes aan 't water sjouwen.

Zeventien gespierde metselaars en timmerlui op stelling naast pitchpine gebint.

Tien zouden 't ophiewen, zeven trekken met alle macht aan top geknopten kabel.

Ik kuierde op korte distantie ook op den steiger met bekalkte en verbrande facie, en bulderde, toen allen in houding stonden, met bijna scheurende mondhoeken: one! two! three! now!!!!

Dat „now" was nauwelijks gelanceerd, of één reuzenkraak, en de geheele zaak, mannen, binten, stellingplank- en balken, verdwenen, waren weg, verzonken 'n meter of 8 diep, in 'n opwarrelende wolk van kalk en zand en stof.

Toen sloeg mijn hart 'n roffel.

De slag bij Messines.

Philip Gibbs zegt in eene beschrijving in de „Daily Chronicle” van den slag bij Messines dien hij van nabij heeft aanschouwd, het volgende:

„Noch door kleuren, noch door taal of geluid zou een sterfelijk mensch de ontzetting en het geweld van dit schouwspel kunnen weergeven.

Onze troepen trekken nu al vechtend vooruit door rook en mist — Engelsche regimenten, Nieuw-Zeelanders, protestantsche en katholieke Ieren — schouder aan schouder strijdend in een onzichtbare wereld, waaruit zij lichtsignalen opzenden om den mannen, die boven den storm van den slag vliegen, en hun, die hen blijven gadeslaan van de plek af vanwaar zij van ochtend zijn afgegaan op het oogenblik toen de eerste stralen van den dageraad den maanlichten hemel verhelderden, te laten zien, hoever zij vooruit zijn gekomen.

Zij hebben goede vorderingen gemaakt op de hellingen bij Wytschaete en Messines. Reeds komen de gevangenen aanzwermen, die vertellen van de wijze waarop onze mannen zich op hunne stellingen stortten en weer verder trokken. Het schijnt, dat de dag tot dusverre gunstig voor ons is verloopen, maar het is nog vroeg in den dag en ik moet later schrijven wat er gebeurt op dien heuvelrug, die verborgen is achter de drijvende rookwolken.

Twee en een half jaar lang is de Messines-hoogte een vloek geweest voor onze mannen in het sailant van Yperen — een geweldige slagboom, waarachter de vijand zijne kanonnen had opgesteld, die allerlei soorten granaten lieten neerkomen op onze troepen in het drassig terrein bij de Douve, in de vernielde bosschen van Ploegsteert, op dat geheele vlakke terrein ten N. en ten W. van Kemmel, terwijl de Duitsche officieren hen met hunne telescopen van de hoogten af, die zich van Wytschaete tot Messines uitstrekken, gadesloegen en het vuur der artillerie richtten.

In het begin van den oorlog, vóór de grijze legioenen van den vijand als een groote, vernielende vloed door België waren gestroomd, reed een deel onzer artillerie en onzer cavalerie over den rug van deze hoogten-reeks en hielden van daar af eenigen tijd den opmarsch der vijandelijke vooruitgezonden patrouilles tegen.

Op 1 November 1914 waren eenige onzer kanonnen bijeen gebracht op het marktplein van Warneton, aan de andere zijde van de hoogten en beschoot van daar uit de Duitsche cavalerie, die van de bosschen uit een aanval ondernam. Zij lieten de ruiters tot op duizend meter naderen en maaiden toen man en paard neer door een meedoogenloos schrapnellvuur. Vele Duitschers sneuvelden op dien dag, maar achter hen kwam het groote leger aanrollen als een stormende zee en sloeg onze tien divisies achteruit — die eerste tien roemrijke divisies, die stand hielden tegenover een zoo geweldige overmacht aan mannen en aan artillerie, waartegen zij 't zwaar te verduren hadden. En zoo verloren wij Wijtschaete (of Whitesheet, zooals onze mannen het altijd genoemd hebben) en de Messines-hoogte en ondanks alle moeite hadden wij die nog niet kunnen terugwinnen.

Het is nu meer dan twee jaren geleden, n.l. in Maart 1915, dat ik getuige was van een aanval op Wijtschaete, het was het eerste Engelsche bombardement, dat ik na de avonturen in België en Frankrijk bijwoonde. En vandaag, toen ik op dezelfde plek stond en hetzelfde deel van het slagveld overzag, dacht ik weder terug aan dien anderen dag, aan die eerste artillerie-voorbereiding voor een infanterie-aanval en de herinnering daarvan was verbazingwekkend, in vergelijking met dezen nieuwen slag in den dageraad.

Toen werkte ons schrapnell-spervuur slechts weinig uit — hoe verschrikkelijk het mij toen ook leek.

In die twee jaren is onze artillerie enorm uitgebreid, met massa's zware kanonnen en monster-houwitsers en groote hoeveelheden veldkanonnen, zoodat, toen vanochtend de dag aanbrak, voor onze mannen uit de loopgraven kwamen om tot den grooten aanval over te gaan, het geheele terrein der vijandelijke stellingen opengescheurd werd door een woesten granatenstorm, zoodat de lijnen van het landschap veranderd waren en de hemel een gillend staal spuwde en tegelijk barstte de grond open en spuwde vlammen uit.

Dezen slag hadden wij zoo nauwkeurig voorbereid, dat hij wel slagen moest, als tenminste dat onberekenbare moment: de oorlogskans, niet tegenwerkte.

Het is geene overdrijving te zeggen, dat de voorbereidingen, een jaar geleden begonnen, toen de mineurs tunnels begonnen te graven onder de hellingen van Wijtschaete en Messines en daarin enorme hoeveelheden ammonal opstapelden, die door één druk op een knop vandaag de heuvels opblazen en het aanzien van dit deel van Frankrijk veranderen zouden.

Een jaar lang heeft generaal Sir Herbert Plumer met zijn staf de plannen voor dezen aanval voorbereid en ieder onderdeel van dit groote vernielingswerk bestudeerd.

Terwijl andere legers aan de Somme streden en de geheele wereld op hunne daden lette, hield het tweede legercorps rustig het sailant bezet, steeds defensief optredend en niet meer moeilijkheden uitlokkend, dan zij reeds hadden. Zij wachtten op hun eigen offensief en oefenden hunne troepen daarvoor.

Een week geleden waren zij gereed, met spoorwegen, kanonnen, tanks, allerlei soorten ontploffingsmiddelen en andere wapenen, die de moderne wetenschap heeft bedacht om menschen bij massa's te vernietigen.

Een week geleden begonnen alle kanonnen, die daar bijeen zijn gebracht, te spreken. Zeven dagen lang, dag en nacht door, duurde het bombardement met steeds toenemende heftigheid, maar het toppunt van furie werd vanochtend bereikt bij het aanbreken van den dag.

Minstens vijf dagen lang waren veel Duitschers in hunne tunnels opgesloten, gevangen gehouden door ons vuur. Zij konden geen voedsel krijgen, want door die zône des doods kon niemand ongestraft gaan.

Een nieuw regiment, dat trachtte door te dringen, werd uiteen geslagen. Een gevangene zeide, dat zijne compagnie 50 tot 60 man had verloren, voor zij nog aan het gevechtsfront was aangekomen.

Vér weg achter de linie hadden onze zware kanonnen een vuurgordijn getrokken, dat vele vijandelijke batterijen tot zwijgen heeft gebracht.

Ingezonden.

To the Editor of the *Amigoe di Curaçao*.

Dear Sir:

In your issue of 28th July I have had the pleasure of reading an article, commenting on the views I expounded with regard to the desire now existing amongst us of this community for annexation to the U. S. A.

You seem to take a very narrow minded view of the rights that one enjoys nowadays, under our glorious Dutch goverment, as well as under all constitutional goverments, judging from the pertinent question you put—when you ask „If it is allowed for me to advocate a change of regime” which change I consider so essential to the welfare of my native land, so hampered as we now are under existing conditions.

With regard to that other question „Can I remain a local conselor” I can only say, that your knowledge of law and of the prerogatives that the individual enjoys under our beloved Dutch flag is indeed very limited-for I am what I have been for over 25 years, the representative of my constituents and I hold my position by virtue of VOX POLULI-for which power we have to thank our glorious ancestors the de Witts, the House of Orange etc. etc. a power as you are aware that is today like unto Gibraltar, IMPREGNABLE. On the other hand your view of our political situation on these rocks, to Windward, in commendable, for owing to the mal-administration that exists, and which I have combated in vain for so long a time, our condition goes from bad to worse. No use however going into details on this point, it would be a waste of ammunition.

Facts are stubborn things, and as it seems to me that now, in days of submarine and aerial navigation, with a world around us on wings and wheels our old Dutch Caribbean ship has not yet thrown off her apathy and continues to „ANCHOR AT NIGHT” rather than go ahead as the Yankee does, we are consequently the victims of her sloth and the bad administration that has so long obtained and yet obtains, MALGRE, all that has been done by us to awert the miserable results, and it is high time that we yearn and endeavour to better our condition even at the cost of severance from our honored and beloved Holland, the glorious tradition of whose history we revere.

With regard to your remarks on the progress of St Eustatius allow me to inform you, that that is due to the gold of a private Dutch Company and the energy and brains of their worthy English administrator Mr Wilde. Furthermore we have not to go beyond our shores to see the result of mal-administration here, on the Dutch side. We have but to cross the frontiers and note the progress that has been made there during the last decade in contrast with the political, commercial, agricultural and economic decadence on our side.

Vive la Patrie. ! ! !

D. J. van Romondt.

St. Eustatius, Aug: 26 1917.

Dear Sir.

On reading your article — in translation — „Voices from Windward,” I find myself constrained to offer a few remarks, the more so, as I am referred to by name in that article, althrough erroneously, as second Landraad at St. Martin. I do occupy the position of Landraad, but at the island of St Eustatius, whose conditions and outlook, to judge from your article, are far from being fully understood. It is as much with a vew strange statements occurring in your article, that I now solicit a short space in your columms.

You say: Fancy a Landraad writing an open letter to President Wilson advocating annexation to the Unitet States!” I quite agree that it might have been better for that gentleman to have written a private letter, but after all, he must be the best judge of the means he thinks most likely to attain the end he advocates for the people he represents. „The same gentleman wrote an article of the same tenor in the New York Herald.” A very good paper. Pity he did not write a few more. „The St. Martin” „Day by Day” is full of complaints about the Administration (should we read: mal-administration?) of the islands.” The „Day by Day” does not tell a hundredth part of the things done in the name of law in that island, many of which would cause the envy of the „old regime” in Russia. If the disclosures of „Day by Day” ‚can help toward annexation, then its labors will not have been in vain.

„Also from the second Landraad, Mr. J. G. C. Every Jr.” I am, as I have already said Landraad at St. Eustatius and not at St. Martin, but I am „out and out” for annexation. I favor it, because I believe that when a country has administered a colony for one hundred years, with no better success than the Dutch Administration of these islands, it is best for both parties, that their roads should lie apart. I believe there has been of late years an honest desire in Holland to benefit these islands. Yet we are so far behind our brethren of St. Kitts and the other British islands, that a comparison would be odious.

For the Dutch island Curaçao, Aruba and Bonaire we can have nothing but good wishes. Most of us have friends in those islands. But in language, habits, socially, there is no connecting link. This applies, and even in a greather degree to Holland. In our mode of life, speech, ideas of Governement, we are Anglo-West-Indians. The state of world-politics is such today, that there is no reasonable prospect of these islands becoming British, but we have every reason to believe that they may become American. We have no commerce with Holland, what we raise we sell either in Engeland and her colonies, or to American vessels, our live stock mostly to the French West Indies. Our purchases are from Great Britain and the United States.

There is not a single secondary school in these islands though most people would tell you our schools are rather secondary, anyhow.

At St Eustatius no complaints will be heard of Holland.” I was born in this island and have lived here most of my life, and you may depend you scarcely ever hear the name of Holland unless coupled with a complaint. It is a fact that conditions ar better in St. Eustatius than in St Martin, that place really enjoys the unenviabel distinction of being the most misgoverned spot in the Western World. An exemple must suffice: Some months ago a woman said that the Officer of Justice did not know more law than a cat. A case was brought against her, and a sentence of imprisonment passed. The remark had not been made to the official but on the street and sotto voce!

Shades of Old Russia!

Yes, let us have annexation. Dutch Administration has been weighed in the balances and found wanting. Here, in St Eustatius, through the exertions of the Gezaghebber G. J. van Grol, our lot-economically, has been much better than unfortunate St. Martin. We will trust that when he leaves, an other flag will wove. I am yours truly

J. G. C. Every Jr.

S. Member of Court, Landraad, Merchant, Planter.

DE OORLOG.

President Wilson heeft reeds zijn antwoord op de Pauselijke aanmaning tot vrede ingezonden.

Dat antwoord is verre van een weigering zonder meer. Het opent feitelijk de vredesonderhandeling door duidelijk de eigen eischen te stellen, volgens welke de vrede gesloten zal kunnen worden.

President Wilson laat Z. H. den Paus bedanken voor de roerende wijze waarop Z. H. de oorlogvoerenden oproept tot het sluiten van vrede. [illegible] van een spoedigen vrede heeft de Paus overtuigend bewezen, maar een vrede, zooals Z. H. dien wil, een vaste en duurzame vrede, zal niet worden bereikt, als men reeds nu op de Pauselijke voorstellen zou ingaan. [illegible] voorstellen komen hoofdzakelijk [illegible] STATU QUO ANTE BELLUM, den [illegible] die vóór den oorlog was. [illegible] daarbij een algemeene ontwapening, een internationalen Statenbond, berustend op het beginsel van scheidsgerecht, en vrijheid der zeeën. Z. H. verlangt, dat door de Mogendheden de bezwaren van Frankrijk en Italië over terug verlangde provincies zullen onderzocht en geregeld worden, evenals de moeilijkheden in den Balkan en het herstel van Polen.

Maar hoe zal dat alles [illegible],

Was nog aan 't roffelen, toen stofwolk optrok akelig langzaam, en in dien baaierd van menschenhoofdenbeenen en armen en bonken hout weer beweging kwam, en de een na den ander omhoog krabbelde met pijnlijk verdwaasde kalkgezichten en roodbeloopen schrikoogen.

Gebroken was er geen enkel botje in die 17 duikelaars, wel hier en daar 'n gat in schedel en lappen vel geschaafd van rug en kuit.

Een had ze'n arm uit 't lid.

Hing er bij te bengelen, als indertijd armpje van lievelingspop van mijn jongste zusje.

Sjeffie, de Curaçaosche metselaarsbaas stond maar flegmatiek aldoor water te plassen op dat slingerend lichaamsdeel en nijdig 'n ieder toe te duwen: maar trek, en trek dan toch!

En ik zette mij in positie, en trok, en wonder boven wonder met één ruk, onder loeiend gebrul van 't uit-'t-lidmannetje was arm weer all right.

Ná dit treffend intermezzo, weer overgegaan tot kil-technische opgaven.

Hoogte tot aanzet van sierlijke Romaansche bogen is meer of minder 11 meter, breedte van kerk 24 M. lengte tot priesterkoor 24 meter.

Ruimte is er voor 800 zitplaatsen.

Twee flinke luchtige sacristijen, drie regenbakken, een rechts en een links van de absis, en een aan zuidzijde tegen kerkmuur gemetseld, die wel practisch economisch gebouwd zijn, maar mijn aesthetisch gevoel maar niet kunnen bevredigen. Moest ik echter die bouwerij bekostigen, dan had ik hoogstwaarschijnlijk precies eender gedaan. Kunstgevoel moet 't helaas dikwijls op 'n accoord je gooien met brandkastinhoud, dat is bij mij tenminste altijd zoo geweest, en zal zoo altijd wel blijven.

Veel hou ik van de drukte en bedrijvigheid, van 't lawaai en de herrie onverbiddelijk annex aan elk groot gebouw in wording. Misschien wel, omdat te midden van 't overdonderend drukke Rotterdamsche havenbedrijf mijn wieg gestaan heeft.

Zal daarom nooit, als ik in stad kom, overslaan, 'n uurtje op San Matteo te vertoeven.

Wagentjes met bonken steen, er voor 'n armzalig ezeltje, er naast 'n man met 'n eind hout en nu en dan 'n penetranten rum-asem, rijden aanhoudend toe.

Lange wagens met lange planken met muilen met lange ooren draaien langzaam 't lange voorplein op, en worden ontladen in aanstaande pastorie. Vroeger plantage — later heerenhuis, weer later Militair Tehuis, en binnenkort woning van H. Familiekerk' herder en staf.

Zoo propvol opgevuld met hout en betonvormen is deez' ruime woning, dat je wondert hoe men uit dien chaos nog iets bewoonbaars zal kunnen maken.

Links in bijgebouwen op 't erf timmermannetjes aan 't schaven, zagen, beitelen, hakken, spijkeren, passen, meten, krullenjongens loopen af en aan met witgepoeierde ondeugende snoeten, en laten voortdurend hun tanden zien.

Onder dividiviboomen forsche bycepsmannen met à jour bewerkte tricothemden met spa en houweel aan 't kleigraven, onder brommerig eentonig refrein-genearie.

Weer wat verder zitten ze steenen te kappen, klop, klop, zonder ophouden, als beeldhouwers in den dop, daarnaast wordt kalk aangemaakt, dikke, sneeuwachtige massa door schop en patjol in krachtigen vuist om en om gelepeld en gewreven, totdat 't smijdig is als de alom bekende en beroemde Curaçaosche maismeelpap.

Kruiwagens met waggelende wielen piepen allomme, handige kipkarretjes met 'n meter of wat rails schijnen hier nog niet geïmporteerd te zijn.

Aan contrôle geen gebrek.

Mr. Bertus, de opzichter, vliegt nu en dan eens met 'n vaartje zwiepende ladder op, wijst en gesticuleert en demonstreert met breed gebaar, trippelend op hemelhooge stelling, en staat dan weer flegmatiek met handen op rug 't steenenhijschen te fixeeren, of pakt, als 't niet vlotten wil, zelf aan met 'n kracht en 'n élan, dat wonderen werkt.

En in afdakje naast timmerwinkel heeft Frater Augustinus ze'n atelier.

Daar op breede schragentafel is 't bestek, de teekening van 't bouwwerk en onderdeelen vastgepind, daar werkt hij met passer en driehoek, liniaal en duimstok onvermoeid verdere details uit. En in onze zengende tropenzon ziet men hem vaak 'n groot deel van den dag onder 't werkvolk als 'n vader onder ze'n kinderen, witte soutane, gebruind gelaat, boven geprononçeerde neus een, soms twee brillen, maar altijd zonder mankeeren er onder bengelend tusschen gesloten lippen 'n pijp in volle actie.

En door zijn [illegible] optreden is hij bij ze'n mannetjes gezien, die met animo en lust werken van 6 tot 6, waarop pijp voor 'n oogenblik verdwijnt uit mondhoek, koonen zich bollen om wind te jagen in kittig fluitje tot sein: afgeloopen! Huistoe.

* * *

Ook ik ga huistoe.

Nu weet ik heel goed, dat mijn lezers nog bijlange niet zich 'n concreet begrip kunnen vormen van dat bouwjuweel, ondanks mijn 9 foliobladen copie.

Dat was ook mijn doel niet.

Daarvoor moet ge 'n verdieping hooger aanschellen, op de piso alto, maar niet aan 't sous-terraindeurtje onder de streep.

Of, en dit is wel zoo practisch, zet je hoed op en kuier op 'n koelen ochtend eens naar San Matteo.

Ver is het niet, hoogstens 10 minuten van Emmabrug. Antilopen zijn er op Curaçao niet, wel 'n [illegible] getalletje menschen, die 't [illegible] loop systeem huldigen en in praktijk brengen.

Beenen is gezond, zie maar in 't Haagje, die talooze oudgasten die trouw 's middags 'n gezondheidskuiertje maken onder 't loover van 't Bezuiden hout, vóór ze in „de Witte” hun bittertje gaan verschalken.

Niet alleen uit sanitair oogpunt is zulk 'n wandeling aan te bevelen, maar ook om gedachten en ideeën, die bij zoo veel van onze [illegible] altijd malliemolenachtig in 't zelfde kringetje rondloopen, eens gelegenheid te geven aan iets anders te denken, over iets anders te converseeren dan, „heb je van dat schandaaltje gehoord” en „menschlief wat wordt alles toch duur.”

Zoo'n bezoek aan dit subliem Romaansch bouwjuweel, sprekende getuige van kerngezond onverwoestbaar leven in steeds frissche [illegible] dos, zal o zoo goed doen aan menige matte fut- en ideaallooze levensopvatting, en doen opzien met eerbied en bewondering naar den energieken bouwheer van zulk 'n meesterstuk, die ondanks critieke tijden waarin we leven, zoo'n reuzenwerk durfde aanvangen en ook voltooien zal, met stale volharding en bovenal daadwerkelijke liefde voor 't heil van de arme zielen, van 't ons zoo dierbaar Curaçao.

't Is weer, zooals 't altijd geweest is in den wedloop der eeuwen, de aloude moederkerk zingt de glorie van den Allerhoogste in onovertrefbare bouwwerken, ter eere van Hem, die was, die is, die altijd zijn zal.

Arme verdoolden, die zulks niet willen inzien.

JAN PAUL.

San Willibrordo

28 Aug. 1917.

als de vaste grondslag tot onderhandelen ontbreekt.

Het doel van dezen oorlog was: de vrije volkeren der aarde te bevrijden van de voortdurende bedreiging van het militairisme, dat onder een onverantwoordelijk bestuur streeft naar de overmacht over geheel de wereld. President Wilson herhaalt uitdrukkelijk, onderscheid te maken tusschen het Duitsche volk, en diens barbaarschen Meester. Het komt hem ongelijk [illegible] voor hoe het Duitsche Volk met een zekere voldoening zich onderwerpt aan de heerschzucht zijns Meesters. Maar de overige wereld verlangt zich daaraan niet te onderwerpen.

Gingen de Mogendheden nu, op verlangen van Z. H., onderhandelen met dezen Potentaat, dan zou dat slechts strekken om diens macht te versterken en diens politiek te bestendigen. Tractaten met hem gesloten bleken zonder waarde. Daarom gelooft het Amerikaansche Volk dat de vrede moet worden gegrondvest op de rechten der Naties en niet op de willekeur der regeerders.

Bij elk vredesverdrag zal derhalve moeten [illegible] worden, of het steunt op de goede trouw der bewuste volkeren, of alleen op het woord van een listigen en eerzuchtigen vorst.

Wij kunnen derhalve het woord van de tegenwoordige regeerders in Duitschland niet aanvaarden als onderpand van een duurzamen vrede, tenzij wij daarbij overtuigende bewijzen ontvangen, dat dit woord ondersteund wordt door geheel het Duitsche volk, zoodat ook andere Naties het met vertrouwen kunnen aannemen.

Zonder dezen waarborg zal niemand ter wereld eenig verdrag met de Duitsche regeering willen aangaan, noch veel minder tot algeheele ontwapening [illegible] den! Wij moeten derhalve wachten op een nieuw voorstel van de groote centrale volken.

Gave God dat het spoedig kome op een wijze, die het vertrouwen in de goede trouw [illegible] en de mogelijkheid opent van een plechtige overeenkomst, welke den vrede in de toekomst zal waarborgen."

De democratische geest begint in Duitschland baan te breken, niet onmogelijk, dat weldra andere vredesvoorstellen door den Rijksdag worden uitgelokt.

Het verlangen naar vrede is zoo algemeen, dat de volksvertegenwoordiging in de verschillende landen nu ook wel de respectievelijke regeeringen zullen weten te brengen tot een spoedig onderhandelen over den vrede.

[illegible] zal zeer zeker zich blijven beijveren tot een algeheele beëindiging van den wreeden krijg.

Berichten uit de Kolonie.

Zilveren Jubilé.

26 Augustus l.l. vierde de Eerw. Zuster WINIFRIDA, Dominikanes (Mej. AGNES CRAIG), een Engelsche van geboorte, haar Zilveren Professiefeest te Philipsburg, St. Martin.

Reeds 18 jaren wijdt de Eerw. Zuster zich met hart en ziel aan het bijzonder onderwijs op de Bovenwindsche eilanden.

Haar opgeruimd karakter neemt alle kinderen voor haar in.

Geen wonder, dat leerlingen en oud-leerlingen [illegible] H. Mis bijwoonden.

Voegen wij bij onze hartelijke gelukwenschen de bede, dat 't de Eerw. Zuster nog vele jaren moge gegeven zijn de rijke gaven van geest en hart te kunnen wijden aan de goede zaak van het Katholieke Onderwijs.

[illegible] Zwijsen.

Tot docent [illegible] K. [illegible] leergangen is als docent [illegible] de Zeereerw. Heer C. J. Zwijsen [illegible] voor Spaansche taal- en letterkunde. Van harte wenschen wij Z Eerw. geluk met deze benoeming, welke werkkring verzekert geheel [illegible] aard en aanleg.

Reclameplaatjes.

Verschillende trouwe lezers van het BOLETIN COMERCIAL [illegible] verzoeken den Redacteur en Uitgever van dat Blad beleefd doch dringend te vragen in het vervolg niet meer te willen toestaan, dat reclameplaatjes in het BOLETIN worden ingesloten. Daar zijn onder die reclame-artikelen plaatjes, welke [illegible] geven.

De abonne's verlangen gaarne het BOLETIN te ontvangen, maar geen andere dingen, die hen hinderen.

Record.

De Pakket „Estelle" heeft haar record geslagen in vlugheid.

Dinsdag na den middag naar Aruba vertrokken, was zij Donderdagmiddag al terug. Heen en weer binnen de twee dagen, dat is zeer vlug! Moge zij haar record handhaven, verbeteren zal wel niet mogelijk zijn. Een stoomscheepje zelfs zou het niet veel vlugger doen.

Blijde dag.

Vandaag ontvangen de ambtenaren en beambten van het Gouvernement voor het eerst hun verhooging, welke is ingegaan van 1 Januari 1917 af.

Schoolinspectie.

De Heer H. MEERDINK is met de *Estelle* van Aruba teruggekeerd waar de verschillende scholen geïnspecteerd werden. Jammer, dat de Inspecteur het slecht trof. De schoolkinderen waren juist ingeënt en moesten wegens ziekte veel thuisblijven.

Onze Uitvoer.

De totale waarde der uitgevoerde artikelen uit de geheele Kolonie, fl 652,025, bleef in het tweede kwartaal van het loopende jaar ruim 200,000 Gld. onder die van het eerste kwartaal.

Evenwel behoeft deze achteruitgang ons niet te verontrusten, omdat alleen reeds aan *steenkolen* voor bijna twee honderd duizend gulden minder werd uitgevoerd in het tweede kwartaal.

Verschillende groote stoombooten, die anders geregeld onze haven aandoen en hier kolen innemen, blijven nu weg om den oorlog. Die komen wel weer terug, als de vrede in 't land is. Daarover dus geen nood. Onze gewone handel gaat normaal, en dat is de hoofdzaak. Het tweede kwartaal van dit jaar is zelfs beter dan hetzelfde tijdvak van het vorige jaar.

Werd uitgevoerd aan.

ALOE	voor	fl	25,515
DIVIDIVI	„	„	7,224
GEITEVELLEN	„	„	21,655
STROOHOEDEN	„	„	84,817
HUIDEN	„	„	3,815
KATOEN	„	„	13,793
KATOENZAAD	„	„	1,317
MEST	„	„	16,656
PINDA'S	„	„	3,424
STEENKOOL	„	„	361,265
ZOUT	„	„	35,429

BURGERLIJKE STAND.

ARUBA.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	b. echt.	Huwelijken	
April	21	6	23	4	April	2
Mei	10	10	13	7	Mei	6
Juni	11	13	17	7	Juni	5
Totaal	42	29	53	18	Totaal	13

Totaal generaal 2e kwartaal 71, 1e kwartaal 81.
In echt „ 53, „ „ [illegible]
Buiten echt „ 18, „ „ 19.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
April	7	1	0	0
Mei	2	5	1	0
Juni	5	1	2	0
Totaal	14	7	3	0

[illegible] 2e kwartaal 21, 1e kwartaal 36.
Levenl. aangeg. in echt „ 3, „ 0.
Buiten echt „ 0, „ 0.

Totaal sterfgevallen 2e kwartaal 24, 1e kw. 36

De bevolking van Aruba ging in het 2e kwartaal van het loopende jaar vooruit met 47 zielen, en in het 1e kwartaal met 45, dus in het eerste half jaar met 92.

BONAIRE.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	b. echt.	Huwelijken	
April	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	April	5
Mei	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9	Mei	7
Juni	5	10	10	5	Juni	5
Totaal	16	20	20	16	Totaal	17

Totaal generaal 2e kwartaal 36, 1e kwartaal 33.
In echt „ 20, „ 17.
Buiten echt „ 16, „ 16.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
April	2	1	0	2
Mei	4	2	1	0
Juni	4	1	0	0
Totaal	10	[illegible]	1	2

Totaal generaal 2e kwartaal 14, 1e kwartaal 28.
Levenl. aangeg. in echt „ 1, „ [illegible]
Buiten echt „ 2, „ [illegible]

Sterfgevallen 2e kwartaal 17, 1e kwartaal 29.

De bevolking van Bonaire ging in het tweede kwartaal van het loopende jaar vooruit met 19 zielen, in het eerste kwartaal met 4, dus in het eerste half jaar met 23.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar [illegible] brieven.

José Francisco Collosa, D. N. de Jongh, Henriques Emilio, Zuliana [illegible], Maria Maduro wed. Mahler, Karl Meyer, S. Diaz Peña, Ernesto Rodriguez, [illegible] St. Jago.

Aangeteekend stuk: D. E. de la Fuente [illegible]

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren JAMES & HENRY JONES Februari en Maart-nummers van America-Latina; alsmede verschillende oorlogsbrochures en prentbriefkaarten.

Buitenland.

Rome.

Er is een nieuwe Encycliek verschenen van Z. H. Paus Benedictus XV „Humani generis."

In de inleiding wijst de Encycliek er op hoe Christus, na Zijn volbracht Verlossingswerk, zich van geen ander middel dan de stem der Zijnen bedienen wilde, om Zijn leer aan de wereld te verkondigen. Vandaar de hooge beteekenis van het predikambt. Dit in zijn ongerepte oorspronkelijke beteekenis te bewaren, is de zeer nauwlettende zorg des Pausen.

Weliswaar zien Wij, dat de velen zich zooveel moeite geven voor het prediken en er ook zooveel volk naar de predicaties luistert als misschien nimmer te voren. Maar toch bemerkten wij aan den anderen kant een verwildering der openbare en particuliere zedelijkheid; van dag tot dag groeit de geringschatting van de bovennatuurlijke dingen aan; men wijkt merkbaar af van de gestrenge toepassing der christelijke deugd, dagelijks vallen meerderen en meerderen terug in het verdorven leven der heidenen.

Nu liggen aan deze misstanden verschillende en meerdere oorzaken ten grondslag; maar niemand zal het treurige feit ontkennen, dat de predikers tegenover deze mistanden veel te weinig op uitredding bedacht zijn. Wanneer het zwaard van het Goddelijk Woord niet die kracht uitoefent, zooals het moest, dan ligt de schuld bij hen, die het niet goed gebruiken. Men kan toch niet beweren, dat de Apostelen in betere tijden gewerkt hebben, dan wij heden beleven, of dat de bereidvaardigheid om naar het Evangelie te luisteren toenmaals grooter en de afkeer van de Goddelijke wet kleiner waren.

Beseffend het gewicht van het Apostolisch ambt en met een terugblik op het voorbeeld Zijner laatste beide voorgangers, achtte Z. H. de Paus het, met 't oog op de groote beteekenis der zaak, vooral noodzakelijk, de prediking van het Woord Gods overal terug te voeren tot de hoogte, waarop ze moet staan overeenkomstig de bevelen van Onzen Heer Jezus Christus en de voorschriften der H. Kerk.

De Paus gaat in de nieuwe Encycliek de oorzaken na van het verval. De [illegible] leiden: het kiezen van onbekwame personen voor het predikambt; het niet volgens de juiste opvatting uitoefenen van het predikambt, of niet op die manier en wijze, zooals het behoorde.

De Paus herinnert aan de leer van het Concilie van Trente over het predikambt, dat aan de Bisschoppen toekomt en slechts aan de door hen daarmede belaste personen. Van deze aanwijzing is men maar al te zeer tot een sleur vervallen en laat den kansel misbruiken. Daarom moeten de Bisschoppen er over waken, dat geen prediker optrede, die niet door hen daartoe geroepen en streng gekeurd is.

De prediker heeft zich te doordringen van het bewustzijn, wiens plaats hij inneemt en welke taak hij te vervullen heeft. Hij moet het heil der zielen en daardoor de meerdere eere Gods zoeken.

Als den prediker, zooals hij zijn moet, stelt de Paus den H. Paulus tot voorbeeld, die in de Kerk den titel van „Praedicator veritatis", „Verkondiger der waarheid" bekomen heeft. De prediker moet de goddelijke wetenschappen kennen, „de onkunde is de moeder van alle dwalingen"; hij moet zich verder geheel en al aan den wil Gods overgeven, God voor de nawerking laten zorgen, geen moeite en arbeid schuwen en niet vergeten, dat de prediker ook bezitten moet den geest des gebeds!

Ten slotte vermaant de Paus de bisschoppen nogmaals te waken voor het predikambt. Z. H. sluit de hier slechts in enkele hoofdgedachten weergegeven encycliek met de bede, dat Jesus, door de voorbede der allerheiligste Maagd, die de Moeder van het Menschgeworden Woord en de Koningin der Apostelen is, den geest des apostolaats in de geestelijkheid bevordere en het getal der waarachtige predikers vermeerdere.

De Paus en de krijgsgevangenen.

Naar aanleiding van de aankomst in Zwitserland van het eerste transport Duitsche huisvaders, die in Frankrijk krijgsgevangen waren geweest, heeft de Duitsche rijkskanselier Von Bethmann Hollweg aan Paus Benedictus XV het volgende schrijven gericht:

„Hoogverheven Paus,

„De groote en levendige belangstelling die Uwe Heiligheid sinds het uitbreken van dezen oorlog getoond heeft voor het lijden, dat uit dezen oorlog voor de menschheid voortvloeit, is, wel verre van te verminderen, nog steeds toegenomen en is onlangs opnieuw tot uiting gekomen in de pogingen van Uwe Heiligheid om het lot der krijgsgevangen huisvaders te verzachten.

„Dank zij Uwe edele en grootmoedige bemoeiingen konden thans Duitsche huisvaders die in Frankrijk krijgsgevangen waren, na een lange gevangenschap in Zwitserland geïnterneerd worden om in dat gastvrije land een welverdiend herstel te vinden.

„Ik deel in het geluk van deze ongelukkigen en haast mij, Uwe Heiligheid de uitdrukking der diepste dankbaarheid der keizerlijke regeering aan te bieden en haar levendigste gelukwenschen met het nieuwe succes, dat Uwe Heiligheid in het belang der menschheid heeft bereikt.

„Ik verzoek U, hoogverheven Paus, de verzekering mijner diepste hoogachting te willen aanvaarden.

(w.g.) Bethmann Hollweg."

België.

Over den pas overleden Belgischen Minister van Staat, F. Schollaert, Volksvertegenwoordiger, schrijft Frans van Cauwelaert in „Vrij België" een treffend In Memoriam.

Wat aan Schollaert in onze politiek vooral een eminente plaats verzekert, zoo schrijft hij, was zijn karakter.

Schollaert was een man in den vollen omvang van het woord, en bezat ten overvloede alles wat noodig is om tot een man kortweg te worden gestempeld: overtuiging, edelmoedigheid, eerlijkheid, volharding, trouw, onverschrokkenheid en daadvaardigheid. Hij was een man uit één stuk, en een stuk gehouwen uit graniet. Een mannenleeftijd ononderbroken in de politiek doorgebracht, in aanraking met alle verzoekingen, in botsing met alle tegenstrijdigheden heeft van zijn geheelheid niets afgedaan, veeleer aan zijn oorspronkelijke karaktervastheid nog meer vastheid gegeven. Ik heb het nooit gewaagd, van man tot man, aan President Schollaert te zeggen wat ik tegenover hem gevoelde, maar aan den rand van zijn graf, en ten aanhoore van al wie hem gekend hebben, aarzel ik niet te getuigen dat er in geheel onze politieke gemeenschap geen man was, dien ik meer vereerde dan hem, en dat ik het verlies van zijne wijze en warme vriendschap ondervind als een onherstelbaar leed. Mijne staatkundige opvattingen waren in verschillende opzichten in het bijzonder in verband met het taalvraagstuk niet in overeenstemming met de zijne — tusschen hem en mij lagen dertig jaar verschil in leeftijd en een niet geringe afstand van maatschappelijke afkomst — maar hij was te zeer een man van geweten om op andermans geweten te wegen. Hij vroeg van zijn vrienden alleen eerlijkheid en voor eerlijke menschen alleen had hij achting. Maar hij was zelf een voorbeeld van onverkreukbare eerlijkheid en zijn woord genoot, zelfs bij zijn hevigste politieke tegenstanders, de onverminderde waarde van zijnen inhoud. Ware het oogenblik minder geschikt, er zouden daarover zeer interessante annecdoten te verhalen vallen.

Schollaert was katholiek en met zijn gesloten persoonlijkheid was hij natuurlijk een katholiek van de daad. In de opwinding van den partijstrijd werd hij wel eens uitgekreten voor een dweeper, maar in het binnenste van zijn vurigste tegenstanders werd zijn persoonlijkheid met eerbied bejegend. Hij was trouwens in de werkelijkheid zeer verdraagzaam, en ofschoon voor zichzelf zeer streng, mild bij het beoordeelen der gedragingen van anderen.

Nu Schollaert heenging, zoo besluit het artikel, kunnen wij vertrouwen dat ieder recht zal wedervaren aan zijn hoogstaande persoonlijkheid. Hij was eerbiedwaardig ook voor zijn tegenstanders, voor zijn vrienden was hij een steun en een voorbeeld, voor het land een groot dienaar. Wie bidden kan zal hem biddend gedenken, maar hem betreuren zullen allen die hem hebben gekend. Moge deze wetenschap en de troost des geloofs de smart van zijn verlies lenigen bij al dezen die hem naast stonden, en vooral bij zijn zwager en zuster, den heer en mevrouw minister Helleputte, die, als medeinwonenden, zijn oogen hebben gesloten.

Arm land, dat zijn beste zonen, in deze ure, ziet heengaan.

Engeland.

Engeland's eerste minister, Lloyd George, heeft ter gelegenheid van zijn benoeming tot eereburger der stad Glasgow een belangrijke rede gehouden waarin, afgezien van de noodige grootspraak, zooals, dat Engeland alleen „Europa en de menschelijke vrijheid gered" heeft, het standpunt der Geallieerden tegenover de vraagstukken die de wereld beroeren, nog eens duidelijk uiteengezet, dat de verantwoordelijkheid van deze vreeselijke gebeurtenissen niet rust op Engeland. Men zou uit uitlatingen der tegenstanders kunnen opmaken, dat Engeland dezen ontzettenden oorlog moedwillig heeft uitgelokt. Nooit echter heeft een zoo dwaze verdraaiing der feiten plaats gehad en het is noodig van tijd tot tijd de juiste feiten in het licht te stellen, niet alleen om lasterlijke aantijgingen te weerleggen, maar ook om het Engelsche volk met nieuwen moed te bezielen.

Door de merkwaardige gebeurtenissen in Rusland, aldus Lloyd George, is de militaire toestand *tijdelijk in ons nadeel* gewijzigd, maar op den duur in ons voordeel. Want als de verwarring voorbij zal zijn, zal Rusland krachtiger en geweldiger zijn dan ooit.

De overwinning, zoo ging hij voort, is zeker, onder twee voorwaarden. De eerste is, dat de onderzeeërsaanval afgeslagen en binnen redelijke grenzen wordt gehouden. De verliezen zijn zwaar en zullen Engeland waarschijnlijk nog meer beperkingen, misschien zelfs ontberingen opleggen. Dit hangt geheel van de natie af. Want na eene nauwkeurige berekening der kansen en mogelijkheden, is de regeering tot de conclusie gekomen, dat de onderzeeërs Engeland niet uithongeren, noch zijn legers in het buitenland uit het veld slaan kunnen. Onze verliezen in Mei en Juni waren zwaar, maar toch nog honderdduizend tonnen geringer dan de Admiraliteit verwacht heeft.

Wij beginnen de onderzeeërs de baas te worden. Er zijn maatregelen genomen, om hunne pogingen te verijdelen en hen te vernielen."

„Misschien zal Engeland minder tarwe en meer gerst en rogge moeten eten en zal de bevolking uit deze voedingsmiddelen de kracht moeten putten om den oorlog voort te zetten. Zoo wij echter niets verspillen, zullen wij niet verhongeren."

Omtrent het herstel van België sprak hij als volgt:

„Men heeft ons gezegd, dat indien wij bereid waren, om nu vrede te sluiten, Duitschland België zijn onafhankelijkheid zou teruggeven. Maar wie zegt dat? Geen enkel Duitsche staatsman heeft het nog ooit gezegd.

De rijkskanselier was er dicht bij, maar de jonkers vielen daarom op hem aan en gaven hem met hun ijzeren vuist een oorveeg.

Hij zeide: „Wij zullen België herstellen, maar het moet deel uitmaken van het oeconomisch systeem van Duitschland en van de militaire en marine verdediging van Duitschland. Dat is geen onafhankelijkheid, dat wordt een vazalstaat.

Dat is de leer van den status quo annexatie, geen schadeloosstelling. Geen enkele Duitscher heeft zich dienaangaande nog scherp uitgelaten. En wat beteekent geen schadeloosstelling? Iemand dringt uw huis binnen, vermoordt eenige bewoners, maakt zich schuldig aan allerlei ongeregeldheden neemt uw bezittingen drie jaar lang in bezit, en dan juist als de wet zich tegen hem begint te keeren zou hij kunnen zeggen: Hier, neem uw huis maar weer terug, ik ben bereid den status quo te erkennen. Ik zal geen schadeloosstelling van u eischen. Zelfs een pacifist zou in dit geval zeggen: Gij hebt mij benadeeld, en moet mij dus schadevergoeding betalen.

Hier is geen sprake van wraaknemen. De schadeloosstelling is een allervoornaamst deel van het mechanisme der beschaving in ieder land. Welken waarborg zouden wij anders hebben tegen een herhaling van het feit, dat iemand drie jaar in uw huis vertoeft en dan heengaat zonder huur of schadeloosstelling te betalen.

Dit zelfde geldt ook voor Servië. Sprekende over het vredesvraagstuk zeide Lloyd George: „Naar mijn oordeel zal deze oorlog eindigen, wanneer de geallieerde mogendheden het doel hebben bereikt, dat zij zich gesteld hebben, toen zij de uitdaging, welke Duitschland de beschaving toegeworpen heeft, aannamen. Dan zal de oorlog eindigen; maar als hij ook slechts één uur vroeger eindigt, dan zal dit de grootste ramp zijn, welke de menschheid ooit heeft getroffen.

Ik hoor sommige lieden zeggen, dat Duitschland bereid is, ons voldoening en vrede te schenken. Wij kunnen thans ongetwijfeld tegen een zekeren prijs vrede krijgen, want Duitschland heeft den vrede noodig. Maar dat zou een vrede zijn, die Duitschland economisch en anderszins beheer zou geven over de landen, die het overvallen heeft".

Op het vredescongres zal beslist worden, wat met Mesopotamië zal geschieden. Maar het zal nooit blijvend kunnen teruggegeven worden aan de tyrannie der Turken. Hetzelfde geldt ook voor Armenië.

Wat de Duitsche koloniën aangaat, zal in dat opzicht de wensch der bevolking de overheerschende factor zijn. De volken zullen waarschijnlijk naar zachtere handen dan die der Duitschers verlangen om hen te besturen.

De beste waarborg voor een duurzamen vrede, besloot hij, zou gelegen zijn in de democratiseering van de Duitsche regeering. Niemand wil het Duitsche volk een regeeringsvorm voorschrijven; maar met een democratisch Duitschland zouden wij kunnen onderhandelen in een geheel anderen geest, houding en gemoedstoestand, dan met het Duitschland, dat beheerscht wordt door den aggressieven, arroganten geest van het Pruisische militairisme. De geallieerde regeeringen zullen wijs handelen, door in hun algemeene houding ten opzichte van de vredesvoorwaarden dit onderscheid te maken.

Volgens een officieel Nederlandsch bericht heeft de Nederlandsche gezant te Londen gezegd, dat men in Nederland niet inziet, welk militair belang met de uitbreiding van de Engelsche gevaarlijke zône gediend wordt. De Engelsche gezant heeft geantwoord, dat de maatregel beoogde, den vijandelijken strijdkrachten den toegang naar de Britsche wateren af te sluiten. In dit verband kan een bericht aan de „Frankfurter Zeitung" melding verdienen, waarin ook de opvatting gehuldigd wordt, dat men met een militairen maatregel te doen heeft. Het doel zou zijn, de verbinding tusschen de Duitsche Noordzeehavens en de havens aan de Vlaamsche kust af te snijden en wel als voorlooper van een aanval op Zeebrugge, Ostende enz. van zee uit. Men weet, dat men in Duitsche bladen in den laatsten tijd nog al veel heeft gesproken van de mogelijkheid van zoo'n onderneming van Britsche zijde als steun van een landoffensief in Vlaanderen.

Branting, de bekende Zweedsche socialistische leider, verklaarde: De vrede is slechts mogelijk als de Duitsche regeerders worden ten val gebracht; maar er is een absolute omkeer noodig, de afschaffing van het geheele regime en niet een enkele wisseling van personen. Alleen van een revolutie verwacht hij afdoende heil.

De politieke gebeurtenissen dezer laatste dagen wijzen wel op een kentering in de opinies. Openlijk schrijft men nu reeds in de bladen, dat het geheele Duitsche volk naar vrede dorst, bang als het is voor den langen winter, welken het nu weer haast tegemoet gaat. De binnenlandsche toestand wordt steeds moeilijker: opstootjes, diefstal enz. komen, volgens berichten van onze grenzen, in verschillende plaatsen telkens voor. Ook heerscht er diepe teleurstelling over het feit, dat thans ook na meer dan acht maanden de duikbootoorlog niet het gewenschte resultaat heeft gehad, dat zelfs groote Amerikaansche transporten van troepen — het derde kwam juist aan — ongedeerd over den Oceaan kunnen komen. Verder heeft het hervatte Russische offensief veel tot ontnuchtering bijgedragen. En dan is er Oostenrijk. Deze bondgenoot staat geheel, met zijn keizer aan 't hoofd, tegenover de annexionisten. Daar wil men vóór alles en zoo spoedig mogelijk vrede. Dan kan zeker indruk gemaakt hebben, wat Lloyd George zeide over mogelijkheid van vrede met een ander dan het oude Duitschland. De annexionistische pers is daartegen dan ook fel te keer gegaan. En volgens een Reuterbericht uit Moskou heeft Henderson, lid van het Engelsche Oorlogskabinet, in een bijeenkomst van den Moskouschen Raad van Arbeiders en Soldaten gezegd: „Wij wenschen niet alleen vrijheid te zien in Amerika, Engeland en Frankrijk, maar ook in Duitschland en Oostenrijk. Zoodra wij er de bewijzen van zien, dat de Duitsche en de Oostenrijksche regeering vrijheid aan haar volk wil geven, zal de vrede aanstonds gesloten worden." Dit alles te zamen heeft blijkbaar de crisis veroorzaakt, en het staat vast, dat in Duitschland de meerderheid is bij hen, die een spoedigen vrede willen, ook al krijgt Duitschland geen uitbreiding van gebied en geen schadevergoeding. Mochten deze denkbeelden meer en meer veld winnen, en ons arm Europa een stap nader tot den vrede brengen, en de volkeren verlossen uit de klauwen van het militairisme.

Op den 16n Juli 1917 overleed te Paramaribo mijne innig geliefde moeder.

Saba, 20n Augustus 1917.

C. J. POLAK,

Gouvts. geneeskundige.

Eenige kennisgeving.

De Heer en Mevrouw

J. G. Lampe-van Romondt

maken hierbij bekend de geboorte van hun zoon

Julius Johannes Evert Ludwig Meinhardt.

St. Martin, N.G. Aug. 1917.

HAVEN NIEUWS
VAN 25 AUG. – 8 SEPT.

Schip.	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	P W Johnson	25 Aug	New-York	25 Aug	Maracaibo
Merida	A Johanson	22 „	Maracaibo	27 „	La Guayra
Merida	A Johanson	29 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Philadelphia	G W Goodman	30 „	New York	31 „	La Guayra
Maracaibo	P W Johnson	31 „	Maracaibo	31 „	New York
Nickerie	A R Nyboer	28 „	Paramaribo	29 „	New York
Philadelphia	G W Goodman	5 Sept	La Guayra	5 Sept	New York
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	6 „	Maracaibo
Pd Nederlanden	G D Nieman	7 „	New York	8 „	Paramaribo
Zulia	Col	8 „	New York	8 „	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	[illegible] Aug	Maracaibo	? Aug.	Maracaibo
Cratheus	Grenes	[illegible] „	New Orleans	27 „	Buenos Aires

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Orleans A	22 Aug	SJ d P Rico	*Alberta*	22 Aug	Maracaibo
Lady H	23 „	Aruba	*Mimosa*	22 „	Cartagena
Dreadnought	23 „	P Colombia	*Nereida*	22 „	Pto Colombia
Vesta H	23 „	Bonaire	*Maracaibo*	22 „	Maracaibo
Rita Otilia	25 „	Vela de Coro	*America*	23 „	Cumana
Abeona H	25 „	Pto Colombia	*Dreadnought*	23 „	Barbados
Mario H	26 „	SJ d P Rico	*Ariminta*	27 „	Pto Colombia
Estelle H	26 „	Isl Barlov	*Alix V*	25 „	Vela de Coro
Confidencia	27 „	Maracaibo	*Vesta*	25 „	Bonaire
Vesta H	27 „	Bonaire	*Lady H*	25 „	La Guayra
Silfide V	28 „	Pto Cabell	*Rita Otilia*	29 „	Vela de Coro
2a Maria	29 „	Rio Hacha	*Estelle*	28 „	Aruba
Camia H	29 „	Pto Cabello	*Ariminta*	28 „	Pto Colombia
Estelle	30 „	Aruba	*Abeona H*	29 „	Barbados
Hirondelle H	30 „	Maracaibo	*Vesta H*	29 „	Bonaire
Themis H	30 „	Pampatar			
20 de Julio H	30 „	Aruba			